

‘Toerisme kan veel mbo-banen opleveren’

FRANK VON HEBEL

Hoogleraar regionale economie Jouke van Dijk (66) pleit er donderdag tijdens zijn afscheidscollege voor om meer mbo-banen te scheppen. Hoe? „Toerisme.”

Jouke van Dijk werd in 2000 hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse aan de Rijksuniversiteit Groningen. „De enige ter wereld.” Voor de goede orde: zijn horizon beperkte zich niet tot de drie noordelijke provincies. Hij maakte een studie van regionale economieën in de hele wereld. Maar vanzelfsprekend besteedde deze zoon uit Holwerd ook royaal aandacht aan Groningen, Friesland en Drenthe.

Hij groeide op als zoon van een gas- en oliehandelaar. „Mijn vader reed op de mechanische hond, een soort kar met een trekkertje ervoor, langs de huizen en vulde de vierliterblikken met petroleum. Ik ging vaak met hem mee.”

Na het lyceum in Dokkum koos hij voor een studie economie aan de Rijksuniversiteit Groningen. „Mijn haar hing tot op mijn schouders. Ik werkte ook als dj in de Swinging Mill op Ameland. Daar heb ik mijn vrouw Sophia leren kennen.”

In de jaren zeventig doet hij onderzoek naar de gevolgen van Randstedelingen die naar het Noorden kwamen. „Destijds had je een positief migratiesaldo. Het sentiment was: die pikken onze banen in. Maar migratie bleek juist heel goed voor de regio. Er kwamen nieuwe banen bij – die mensen moeten ook eten, ze gaan winkelen – en voor die banen die ze dan ‘inpijken’ waren de noordelijke werklozen niet geschikt.”

Daarom is hij ook een warm voorstander van de Lelylijn, het geplande spoor tussen Groningen en Lelystad. „Het Noorden moet niet al te benauwd zijn om Randstedelingen hiernaartoe te krijgen. Maar de overheid wil er voorlopig nog niet aan. Die hanteren berekeningen waaruit zou blijken dat dit nadelig is voor de Randstad wanneer mensen uit het Westen naar het Noorden trekken. Ons levert dit doordat er meer acti-

Burgemeester Koen Schuiling feliciteert Jouke van Dijk met zijn koninklijke onderscheiding. FOTO CORNÉ SPARIDAENS

Hij groeide op in Holwerd als zoon van een gas- en oliehandelaar

viteiten plaatsvinden 3,6 miljard euro op. Maar voor de rest van land zou het een verlies van 6,3 miljard euro betekenen.”

Hij bespreekt in zijn laatste college ook de achterstand die het Noorden ten opzichte van de Randstad heeft. „Wanneer je kijkt naar het aantal banen per duizend inwoners dan lopen we 64.000 banen achter. In 1996 was dat 43.000. Het Noorden is dus verder achterop geraakt. Hoe komt dat? Door het opleidingsniveau bijvoorbeeld. In het Noorden,

vooral in Friesland, Oost-Groningen en Drenthe, maken mbo’ers een groter deel van de beroepsbevolking uit dan elders.”

De huidige arbeidskrapte biedt volgens hem kansen. „De cruciale vraag op dit moment is: hoe komen bedrijven aan goed opgeleid personeel? Landelijk zijn er nu meer vacatures dan werklozen. Als je naar Groningen kijkt, zijn er tienduizend vacatures tegenover tienduizend mensen in de WW. Maar bij het UWV staan er 54.000 mensen ingeschreven, die vooral uit Oost- en Noord-Groningen komen. Dus eigenlijk hebben we 44.000 banen te weinig. Dat is best wel een opgave, maar door deze krappe arbeidsmarkt doet er zich eindelijk een kans voor om er iets mee te doen.”

Toch staat het Noorden er wat

hem betreft best goed voor. Oftewel: kon minder. „Alleen in Oost- en Noord-Groningen zijn te veel mensen die niet meedoen en dat al best lang. De gezondheid is ook slechter.

Vanzelfsprekend helpt de aardbevingsproblematiek ook niet.”

Hij denkt niet dat waterstof dé verwachte banenmotor wordt. „Voor de industrie is dat best interessant, maar de burger in Loppersum of Stadskanaal heeft er niks aan. Het is niet efficiënt om er huizen mee te verwarmen of om er auto’s op te laten rijden. Het nadeel is dat je eerst van stroom waterstof moet maken om dit vervolgens weer in stroom om te zetten.”

Hij ziet meer in toerisme. „Dat is een ondergeschoven kindje in het economisch beleid. Dit kan allerlei banen op mbo-niveau opleveren, juist ook in Oost- en Noord-Groningen. Door corona zijn mensen erachter gekomen dat het daar best mooi is. We hebben 15 miljoen mensen om de hoek wonen. Ik bedoel natuurlijk niet dat je hier een soort Giethoorn van moet maken met duizenden buitenlanders die door je ramen koekeloeren. Maar je kunt hier bijvoorbeeld prachtig fietsen. De stad heeft een mooie Ploeg-collectie en je kunt natuurlijk langs de plekken gaan waar die mooie schilderijen zijn gemaakt. Dit bevordert ook de leefbaarheid op het platteland, waardoor het dorpscafé en de supermarkt open kunnen blijven.”

Niet dat hij na zijn laatste college alleen nog maar op de fiets zit. „Ik begeleid nog acht promovendi en ik blijf voorlopig voorzitter van de Sociaal Economische Raad Noord-Nederland. En ik biljart graag.” Hij lacht. „Bovendien heb ik drie prachtige kleinkinderen.”

Koninklijke onderscheiding hoogleraar Jouke van Dijk

Hoogleraar regionale economie Jouke van Dijk is donderdag tijdens zijn afscheidscollege benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau. De uit Holwerd afkomstige Van Dijk gaat met emeritaat. De hoogleraar, voorzitter van de vakgroep Economische Geografie

van de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen, liet zich in zijn werk leiden door „zijn diepgevoelde betrokkenheid bij de Noord-Nederlandse regio” en zette zich „met hart en ziel in om regio’s buiten het economisch hart van Nederland verder te helpen”.